

RESSORGIMENTO

ANY XI * NOVIEMBRE, 1926 * NÚMERO 124
OFICINAS: PERGAMINO, 244 * BUENOS AIRES

PER ADQUIRIR

LLIBRES - REVISTES - DIARIS
I LES PUBLICACIONS CATALANES
EN GENERAL

ADRECEU-VOS A

S'ENVIA
LLISTA DE
L'EXISTÈNCIA
PRÈVIA
COMANDA DELS
INTERESSATS

2622 - Donato Alvarez - 2622
BUENOS AIRES

PERFECCIO

SASTRERIA
de CALIDAD

JUAN
VENTOSA
CORDOBA 2589
(ALTOS)
U.T. JUNCAL 1310

Magatzems "La Constància"

ABANS «EL CAP BERNAT»

DUACASTELLA I CIA.

Els millors assortits d'articles de Catalunya

VENEM ALS PREUS
MÉS REDUÏTS
DE BUENOS AIRES.

SEGURETAT
ABSOLUTA.
REMESES A TOT EL PAÍS.

CARLOS CALVO, 3623
UNION TELEF. 62 MITRE 4004

DEMANI'S OLI "SABATER"
ÉS DE REUS. EL MÉS FI,
D'OLIVA BONA I PURA.

3929 - RIVADAVIA - 3929

UNION TELEF. 62 MITRE 1570
COOP. TELEF. 597, OESTE

Rovellons, préssecs i perdius de la casa PEDREROL I MIR, de Barcelona

PICHINCHA, 180
U.T. 62, Mitre 7280 - C.T. 741, Central

GRAN ASSORTIT de VINS FINS

JEREZ RESTAURADOR
"EL CAP BERNAT"

RESSORGIMENT

ANY XI

BUENOS AIRES, NOVEMBRE, 1926

NÚM. 124

L'ALÇAMENT FRUSTRAT

La temptativa del cabdill nacionalista català Francesc Macià, no ha reeixit. Les autoritats franceses, asabentades de les seves activitats, han deturat el cop quan ja era immanent l'acció. Sembla que hi ha hagut qui fingint-se aliat nostre ha actuat de traïdor. No volem aprofundir, però, sobre aquest punt, car hi ha encara molta confusió i possiblement assentàriem una opinió en fals.

El cert és que el moviment que hom venia preparant anys ha per tal de prendre's amb l'arma a la mà la llibertat que ens detenta l'Estat espanyol, ha fracassat en el precís moment que les avançades anaven per a passar la frontera i això és el que de moment ens interessa de fer ressaltar.

No era cap secret per nosaltres el pla que es proposava En Macià. Altrament no s'ha pas amagat mai de dir allò que estava disposat a fer. Adhuc ho anuncià més d'una vegada del parlament espanyol estant. I d'ençà de la Dictadura, que es traslladà a París, les seves activitats revolucionàries no han pas estat cap secret per a ningú. L'oficina d'Estat Català era oberta i actuava públicament. Aquesta meridiana actuació, si bé demostra una noblesa de procediments pròpia d'un cor gran i magnànim — pròpia d'aquell qui està convençut que defensa una causa justa i santa, — no és pas la més adequada per a treure'n partit o aconseguir-ne la finalitat cobejada. Les conspiracions, generalment, es fan a l'ombra, no per allò que puguin tenir de pecaminoses, ans per assegurar-ne l'èxit. En Macià ha preferit actuar de cara al sol i embestir el risc que aquesta mena d'actuació comporta. Potser aquest detall d'estratègia no ha estat prou tingut en compte pel capità, o una excessiva confiança en allò que el voltava — homes, institucions, tradició democràtica de

França — li han allunyat de la pensa tot perill. Sigui com sigui, els fets demostren un alligonament que caldrà no negligir en el successiu.

El primer intent ha fallat, certament,

Francesc Macià, promotor i cap de l'alçament, detingut per la policia francesa a Perpinyà.

però així i tot, la seva valor no es pas nul·la. La importància de l'expedició ha estat unànimement confirmada per les agències mundials d'informació. Hi havia homes i municions disposats, i un tremp i un coratge dignes de la causa que defensaven. Un miler de conjurats anaven a donar el cop inicial. No podem preveure els resultats de la seva acció, però és indubtable que el seu gest hauria provocat l'alçament dels que

a Catalunya esperen temps ha el mot d'ordre i el crit decisiu.

Tot és començar, però. Espanya pot sentir-se joiosa del frustrat moviment, però el pesombre català seguirà rosegant-li l'ànima. La moral dels homes comanats per En Macià és excel·lent. En ésser arrestats es feu palès l'ur entusiasme per la pàtria i l'ur fe en la victòria definitiva. Els crits de Visca Catalunya lliure! i les aclamacions al cabdill amb què fendiren l'aire, diuen ben clar com és d'incommovible la seva voluntat i la seva decisió de reprendre la ruta alliberadora, obstaculitzada momentàniament.

Quant a l'home que ha posat l'esforç, la seva fortuna i la seva vida al servei de la independència de Catalunya, tot elogi que en fem és pàl·lid. En Macià ha demostrat ésser un home de cor enter. Prometé armar la joventut catalana i portar-la a l'acció per la llibertat de la pàtria i ho ha complert. Ningú no podrà fer-li retret de feblesa, ans tothom ha de retre's davant l'exemple magnífic del venerable ancià qui als 67 anys de la seva vida, podent gaudir una vellesa apacible i opulent, es llença a la lluita disposat a alliberar la seva pàtria del jou maledicte d'un Estat vergonya de la civilització.

RESSORGIMENT, que mai no es cansa de proclamar la necessitat d'un moviment que restitueixi a la nostra pàtria les llibertats i els atributs nacionals que tanta glòria li donaren durant els segles de la seva independència, es troba de cor i ànima al costat d'En Macià i dels demés companys, i en aquesta hora, com sempre, la nostra veu i el nostre vot està amb aquells qui per damunt de tot i de tothom senten l'orgull d'ésser catalans i malden coratjosament per tal d'arrabassar Catalunya de la tirania d'Espanya i fer-ne un país lliure, una nació independent, amb Estat propi i sobirà.

Visca la República Catalana, germans!

DEL NOSTRE OPTIMISME, ENCARA

En assaltar el poder d'Espanya els militars acabadillats pel general Primo de Rivera i vist el rigor amb què procedien contra Catalunya, una onada d'optimisme ens envai i creguérem de seguida que la severitat hermètica i fèrria del govern dictatorial afavoriria insospitadament la creixença del catalanisme.

Per pròpia evolució, seguint el corrent natural de les coses, el poble català es trobava, abans de la Dictadura, en el període

de saturació nacional. La consciència dels catalans, condormida per llargs segles de subjecció i pels narcòtics de la tirania, semblava que es desemperesia i recobrava, a poc a poc, el domini de sí mateixa. Estàvem en un període de transició, diríem. En un d'aquells moments decisius de la vida dels pobles, segons siguin les circumstàncies favorables o adverses que han de determinar la seva posició definitiva. No hi ha dubte que el nostre caminava vers la seva

emancipació, però l'aconseguir l'objectiu era cosa que no pervenia exclusivament de la seva voluntat. I en aquest moment fou quan Espanya, vetllant per la seguretat dels seus dominis, s'interposà en el camí ascensional de Catalunya. De la fàvia que ho féu, qui més qui menys tothom n'està assabentat. Com a perfectes militars i espanyols cregueren que calia portar la cosa a la punta de l'espasa i, en efecte, procediren d'acord a aquesta creença filla de

L'odi i l'animadversió que senten contra Catalunya i els catalans. I ací radica precisament l'optimisme que ens envai i que avui encara, — després de tres anys i dos mesos de Dictadura i repressió cruel contra tota cosa que flairi a català, — segueix encoratjant-nos malgrat els episodis atacs contra la nostra dignitat nacional i les espectaculars embestides contra la cultura i l'esperit de Catalunya.

Nosaltres, davant la realitat dels fets, veiem més clar cada dia que una política d'atracció a base d'afalacs i de concessions no hauria estat funesta, tant, que perillàvem d'ésser engolits novament dins la tenebra de la ignorància i l'abjecció servil, unes centúries més. Si la Dictadura militar enlloc de l'atac barroer, de la grapada grollera, a les nostres institucions i al nostre tresor espiritual hagués emprat els recursos de la simulació i l'afalac hipòcrita, desenvolupant una política de mà enquantada, aquell moment de transició en què es trobava Catalunya s'hauria definit probablement decantant-se cap a l'efusió i la convivència amb Espanya. En canvi, l'aplicació dels articles d'aquell famós reial decret de repressió del catalanisme posà Catalunya en el lloc que hauria ocupat, en una situació semblant, qualsevol altre poble indefens però amb dignitat i amb ideal, ço es: en la posició de mantenir-se ferm damunt el terreny que trepitjava sense cedir un pols de terra, incommovible, malgrat veure's despullat i desposseït d'allò que amb tant d'esforç s'havia guanyat;—d'allò que serà reconstruït i reposat de nou, amb quatre dies, demà que la normalitat constitucional de l'Estat espanyol sigui un fet, val a dir.

Que us creieu que ha fet poc efecte, allò de la dissolució dels Pomells de joventut, per exemple, de la prohibició d'usar la típica caputxeta, de la supressió de mants periòdics per a infants, — "La mainada", etc., — de la persecució sistemàtica i aferrissada dels inofensius llacets i símbols catalans, tals com el brot de ginesta, la flor nacional — oh, sublim troballa de mestre Maragall! — i l'espiga de blat que era arrencada estúpidament del pit de les donzelles, d'una grapada grollera i, gairebé sempre, lasciva, pels esbirros policiaes espanyols!

Que els vagin a parlar d'efusió, d'amor i de compenetració amb Espanya, als infants, als jovecels i a les donzelles catalanes que han sentit damunt el seu pit de verge l'urpada obscena, libidinosa, dels botrins de Catalunya!

Tots aquests fets, que són els que entren a dins de tot del cor del poble, ultra les detencions, els empresonaments, les persecucions, les condemnes a cadena perpètua, els càstics corporals, el saqueig i allò que sembla més important que tota aquesta lletania de greuges, la destrucció de les nostres

institucions culturals, han determinat un estat d'esperit a Catalunya tan favorable a l'ideal d'independència, que no hi ha força humana capaç d'anorrear-lo.

Es clar que en l'ordre individual i àdhuc en allò que toca a les organitzacions polítiques hom troba algunes llacunes, — no som pas nosaltres els més rcrassagats e

combatre-les, ens sembla — però mirant-ho sota l'aspecte general, so pesant el pro i el contra, serenament, la situació de Catalunya des de la promoció del Directori militar, sota el punt de vista ideològic, ha guanyat, almenys, un cent per cent.

Algú ha dit que Catalunya hauria d'aixecar un monument a En Primo de Rivera pel bé que li ha fet amb les seves alzaguides i amb l'odi que ha demostrat tenir-li, i ens sembla que aquesta no és pas una frase tan fora de raó com això.

Sí; la Dictadura militar ha afavorit enormement la causa de la independència de Catalunya. Els seus desacerts constants i la tàctica agressiva contra el nostre poble, amb els danys materials consegüents han estat el revulsiu que ens mancava per a curar-nos de certes males atàviques que ens impedièn créixer i desenvolupar les energies pròpies, vitals del nostre organisme.

El decret prohibitiu, la deportació, l'ergàstula i el martiri, emprats bàrbarament, sense to ni so, pel govern dictatorial d'Espanya, ha fet caure la bena que tapava els ulls de milers de catalans, convertint-los al culte de la pàtria. La prova del dogal, del turment, de la presó i el desterro, ha fet conscients de llur catalanitat a innumera- bles germans nostres ignorants, suavs, de les característiques nacionals de Catalunya, i ha desfet els prejudicis amb què milers d'altres recolzaven llur punt de vista autonomista o regionalista carrinelló. Ara ja és regionalista, almenys, aquell qui abans era enemic de Catalunya; els regionalistes d'abans són nacionalistes i aquests han adoptat com a distintiu d'independentistes el mot separatista. I tots aquests beneficis, d'una transcendència excepcional, els devem, no ho dubteu, al general Primo de Rivera.

Les malvestats que comet contra la cultura, la llibertat, i l'esperit immortal de la nostra pàtria, han produït aquell guany incalculable i han permès que nosaltres poguéssim emprar les seves ruades i les seves barbaritats com a excel·lents tòpics per a la propaganda dels nostres ideals d'illimitada independència.

Ni la detenció del cabdill, ni el seu procés i condemna, si es produïssin, no deturaria la marxa dels esdeveniments que fatalment, necessàriament, han de produir-se si volem viure amb dignitat com a catalans.

La llibertat de Catalunya no depèn d'un sol home. Darrera del que ara s'ha fet albirador n'hi ha d'altres tant capaços com ell per a prosseguir el moviment de redempció. La lluita no es deturarà fins que la independència de la nostra pàtria sigui una realitat tangible.

ARA I SEMPRE!

A En Macià i demés germans expedicionaris

Bandera, has alçat el vol;
ton eselat, ací ens venia.
T'hem vista, en els raigs del sol,
i en els cors, que hi peredia

el trilleig del teu eixir
per di al món que encara ets viva
ni que ens vulguí espordir
negra dictadura aspriva!

Bandera, ton bes alat
fins a nosaltres, venia.
Pels mars, pels vents, ha passat
la teva alenada pia.

Desvetlles els descreguts;
la fe segura, refermes.
Que admirí el món tes virtuts
fins damunt braços inermes!

Inermes de mals coltells,
que en el nostre instint no hi nia
el daler per serví'ns d'ells
(tant i tant com ens caldria!)

Bandera, no has desfallit,
bé ho sabem, si et replegaven!...
Junts, en un sol esperit
milers de cors t'esperaven!

Junts, en un esperit sol,
t'aclamem, plena de glòria.
Sempre units, tots al teu volt
esperem la gran victòria

d'alçar-te, en definitiu
gest de gaubança completa.
Sobre aquest anhel tan viu,
que ens farà estar sempre alerta,

jurem l'incondicional
erit immens de rebeldia!
Via fora, tant se val,
tot el que s'hi oposaria!

Rebels al mal, qui ens lligà
en temps de mala memòria.
Rebels tots contra el tirà,
fins a haver-ne la victòria!

Bandera santa, salut!
Bandera dels cors, barrada!
Antiga, i en joventut.
Tota amor, tota virtut!
Dels catalans, o Estimada!

NÚRIA MONTSENY

REVISTES DE JOVENTUT

Una de les principals plagues de la nostra cultura són les revistes de joventut. Són verament revistes de joventut? Tan sols són revistes redactades per gent que, si volen, tenen poes anys, però no demostren tenir cap de les qualitats que són o han d'ésser el patrimoni dels qui ens diem joves. Cap de les nostres inquietuds, de les nostres preocupacions, dels nostres dalits i dels nostres desitjos no són reflectits en les pàgines llurs. Ni un erit de revolta, ni una noble ambició, ni una idea profunda, ni una paraula nova... Tan sols una eterna grisor. Les mateixes paraules, sempre repetides; una inabarcable sèrie de versos dolents, i quatre contes més o menys amorosos amarats de romanticisme malalíis formen el contingut d'aquesta mena de revistes. Fins i tot es repeteixen els títols dels escrits. En tots els sumaris hi trobareu algun "plany", qualche verset a "la sardana", algun elogi a "la mar" i un quadret en prosa o vers que deu per lema "Capvespre". Ah! I sobretot hi trobareu també molts maneaments ortogràfics...

Pots dir que faig una pintura massa trista d'aquesta mena de publicacions, i que si fossin de contingut tan pobre faria molt de temps que ja no en sortirien. És possible que en el fons del fons, tingueu raó. No tot és dolent en les revistes de joventut. Hi ha sempre uns quants autors que són, al meu entendre, una prometença. Però una revista no pot fer-se amb dos articles. Més encara: és llàstima que els joves que escriuen una idea bé ho facin en aquests periòdics. Es fan mal ells mateixos i fan mal a Catalunya, car contribueixen, amb la seva actitud, al sosteniment d'aquestes falses orientacions dels joves, que no porten enlloc, si no és als principis de la decadència. I precisament la meua veu combat aquesta orientació per salvar els elements bons que hi ha entre aquests joves. La meua ambició fóra destruir les actuals revistes de joventut i fer sortir en lloc seu unes revistes verament juvenils, plenes de l'entusiasme sagrat dels adolescents i de l'audàcia divina dels autèntics joves.

Escriure és una gran cosa, però és necessari tenir quecom a dir. Al meu entendre, tot aquell qui sap parlar sap escriure. Per començar a escriure, dones, el millor és transcriure el nostre pensament talment com ho faríem parlant a un amic. Els retoricismes, l'estil, l'emoció, ja vindran soles... Però els nostres joves no ho comprenen així: un dematí es lleven de bon humor, els cobren dos rals, i compren el número 1 d'una novella revista de joves. La llegeixen, acaben i diuen: té, també puc escriure jo! Vaig a fer un article — o un conte, o un vers — i l'enviaré! I després de prendre aquesta determinació com aquell qui acorda fer un vermut, ja tenim el nostre jove que es tortura el cervell per

omplir unes quartel·les, sense tenir prèviament la més petita idea sobre el que pot dir. Aleshores, naturalment, acaba per escriure qualsevol futesa sobre "... la llum dels teus ulls blaus..." o un record d'excursió, d'aquella tarda en la qual veié una plaga de poble muntanyenc plena de balladors de la nostra dansa, mentre el sol moria "per la banda de ponent"...

***

Bella cosa és parlar de la mar i de la terra, del treball i del repòs, de la dansa, de la llengua, de tot allò que forma l'ànima d'un poble i ens fa ésser "nosaltres mateixos" — "sinn feiners". La sardana, el mar blau, el sol que se'n va darrera les muntanyes, uns llavis benvolguts que no volen somriure'ns; tot això són coses molt respectables i molt belles, i tots ens hi havem emocionat algun cop. Però, ah, amies; no volgueu fer-ne versos, ni tan sols un article! Aquests temes eterns — i l'eternitat és tot el contrari de la joventut: l'una es riu de l'altra — cal deixar-los per als veritables poetes. Fer versos és senzill; go més difícil és fer poesia. Un vers, àdhuc el més correcte, és no-res, menys que res, si no té una emoció. I per emocionar cal estar emocionats. I cal, també, tenir prou intel·ligència i prou sensibilitat per fer arribar la nostra emoció fins als altres. Per això aquests versos i aquests romanticismes de les revistes de joventut — massa retorcats per a ésser sincers — em produeixen una emoció in-

qualificable: no sé si somriure, indignar-me o plorar.

No hi ha res, en el nostre moviment cultural, tan desencoratjador com aquestes revistes, que no tenen ideals, que no tenen emocions, que no tenen sinceritat, i que, posades a no tenir, no tenen ni tan sols ortografia. I el pitjor del tot és que aquestes heretgies es fan en nom de la Joventut. Pobres de nosaltres, pobre Catalunya, si tota la nostra Joventut fos la que fa aquestes revistes!

***

Sabeu què cosa és la Joventut? La Joventut és una flama feta carn. És una espasa roenta, que punxa i talla, crema i destrueix. Quan som joves tenim d'ésser rebels, car si no ho som ara no ho serem mai. Sempre podem tornar endarrera. Sempre serem a temps de fer de senyor Esteve. Ara que som joves lluitem. La Humanitat ens ho demana. La pàtria ens ho exigeix. Contra quí hem de lluitar? Contra tot i contra tots. Per la llibertat, per la veritat, per la justícia. No volguem cap més fre que la nostra consciència. No tinguem por de les equivocacions. La fúria iconoclasta és sempre preferible al misticisme eixore i a la exacerbació romàntica. Nosaltres els joves, tenim dret a moltes coses. Fins tenim dret a equivocar-nos. Millor dit: no és que tinguem dret a equivocar-nos, però se'ns poden perdonar molts pecats. L'únic dret que no tenim és el de la inacció, perquè és un dret vergonyós.

Jo no faré mai cap vers, ni publicaré mai cap narració romàntica. Però sempre que escriu hi poso un tros de mi mateix, dels meus neguits i de mes esperances. I això és la Joventut. Els meus escrits no us distrauran amb la musiqueta fàcil dels motllos gastats i sabuts de memòria, ni parlaran de coses que no tenen res a veure amb l'ideal. Però us faran pensar, us faran sentir, us faran adoptar una posició en pro d' en contra, o, almenys així m'ho penso. I això és el que jo vull dels demés joves.

Catalunya necessita de tots. Que les nostres revistes siguin l'avantguarda, que desvetllin el poble, que facin parlar... En lloc de fer endormir la nostra joventut en dolces musiquetes fem-li estimar el xoc de les armes i el de les Idees per a defensar l'libertat. Fem homes ben homes i dones ben dones. Llitem cara a cara. Estimem a plena llum; amb els grecs, la Veritat i la Belleza; la Justícia amb els romans... Siguem, en suma, JOVES, i fem d'una vegada una ximpleria sublim que ens salvi a tots baix la responsabilitat nostra. Pensem, amies que fer endormir la joventut és suïcidar el demà de Catalunya. I que les revistes que combatu han endormit la Joventut.

EMILI GRANIER-BARRERA.

Barcelona, Presó, 1926.

FOLGAROLES. - Casa on va néixer Mossèn Jacint Verdaguer.

Fotog. «Ressorgiment», per Barnils.

ACCIÓ DELS CATALANS FORA DE CATALUNYA

II

Les entitats on s'acoblen els catalans espargits arreu del món, solen ésser nomenades, per una raonada assimilació d'afinitats i d'intencions, *Casals Catalans*, i, en donar-los-hi aquest nom, significa ja, que aquell centre, aquella societat, ha d'ésser la conjunció de tots els afectes, de totes les coses agradables, de totes les aspiracions de perfecció i d'esplai de la família catalana, esgarrriada pel viure i lluitar d'avui, però acoblada en el lloc païral, en el *Casal*, niu de totes ses bones voluntats i acollidor de totes les iniciatives que recorren tot ço bo i agradable dels nostres punts d'origen. Per això es fomenten els Orfeons, manifestació patent del nostre amor al cant que's deriva de segles enrera i que recollí En Clavé a mitjans del passat segle, seguint-lo més cap aquí, En Millet i tot un estol de poetes i de músics intel·ligents, voltats de cantaires de bona voluntat i dalit. Per això es fomenta l'organització d'agrupacions de teatre, altra de les manifestacions ben característiques de Catalunya, i tot un estol d'escriptors, poetes i dramaturgs hi han contribuït dignament: Soler, Feliu i Codina, Guimerà, Iglesias, Puig i Ferrer, Gual, Crehuet, Rossinyol, Morató, Pous-Pagès, Sagarra, Carrion, Soldevila, Artís, Poal-Aregall, cultivadors de tots els gèneres, que s'han vist secundats per una bella tria d'actors selectes, molts d'ells iniciats en petits centres, en grups d'aficionats, i que han esdevingut artistes de prestigi mundial, ben mereït per cert, tals com Fontova, Bonaplata, Tutau, Soler, Goula, Virgili, Parreño, Tallaví, Borràs, Guitart, Montero, Capdevila Daví, etc., i les Soler, Monner, Mirambell, Parreño, de Mena, Alentorn, Llorente, Xirgu, Domus, etc., i cent més d'uns i altres que podria fer eixir de la meua memòria sense esforç. Per això es fomenta la Sardana, aquest ball honestíssim, bell, poètic, artístic i democràtic, pel qual han treballat poetes i músics com Pep Ventura, Morera, Garreta, Serra, Vives, Casademunt, i altres i altres donant lloc a la formació de *Cobles* que són de gran vàlua en llur especialització, feut-se aplecs i concursos dignes solament de pobles superiors, i s'ha extès arreu de Catalunya en resultar-li petit l'Empordà, comarca breuoll d'aquesta dansa enamoradora. Per això s'organitzen Certàmens de lletres, o Jocs Florals, on la poesia, la prosa, el bell i ben dir, i l'enlairat sentir, s'entronitza i es premia, no sempre amb tota imparcialitat i justícia, val a dir. Per això es fomenten totes les nostres aficions i gustos, sense descuidar els lligams de família, de fraternitat i d'amor que ens ajunten, encara que pensem diferent en els varis problemes econòmics, religiosos, socials i polítics, perquè l'art i la bellesa endolceix

els cors i aclareix les visions, per tots els qui no siguin mesells als sentiments més purs, ni siguin descastats o eixores d'afectes per naturalesa, que, desgraciadament, també n'hi ha entre els catalans...

Per totes aquestes qualitats nostres, i d'altres que callo per no fer inacabables aquestes divagacions, cal que esbossem un xic l'encalç i importància que tenen els centres nostres, batejats amb el nom significatiu de *Casals*, i contribuïm a l'aclariment de llur dinàmica, de llur actuació, del ser ver fi.

Catalunya, diguem-ho sense por i sense vergonya, està passant un període d'humiliacions i d'indignitats per mor de la traïció de certs polítics i per les contempcions i confiances del ver poble català. Això és una bonica experiència. Ha perdut, la nostra pàtria, el bo i millor que s'havia fet per ella: tota una cultura, tot un futur que, millor orientat, hauria estat un desvetllament alliberador esplèndid, però al mateix temps n'haurà pogut copsar una experiència alligadora i sabrà, en l'esdevenidor, que ja no pot ni deu fiarse dels elements capagos de sacrificar al poble i a llurs ideals, per temença que les aspiracions avançades, de renovació i progrés facin via en contraposició a la mansoia i prudent política, d'una prudència atàvica, que predominava. I la brutalitat del tirà, gràcies a eixa covardia, ha oprimí més Catalunya, reconeixem-ho, però ella reeixirà més endavant, i la lleu sàndra i l'experiència adquirida seran factors decisius per a la lluita redemptora que s'atansa.

Essent, doncs, en un pervindre més o menys pròxim, evident el renaixement de la nostra terra, els *Casals* han d'aportar-li, en la seva acció, en la seva obra, un considerable munt d'energies i de facilitats, mantenint per tot on siguin, l'esperit català ben mareat, infont a tots els actes una pregona catalanitat, fent d'eixos *Casals*, trossets de terra nostra, on es parli, es senti i s'expansioni en català.

Els nostres *Casals* no han d'ésser, en les localitats estrangeres on s'instal·len, com altres tants *Casinos*, *Centros* o *Clubs* castellans, eriollós, italians, francesos, etc., sinó: *Casals Catalans*, de catalans i per a catalans (rossellonesos, balears i valencians, si es creu bé), no centres bilingües on uns es supediten a les conveniències d'altres, sinó entitats catalanes que, sense refusar el que amics i simpatitzants d'altres nacionalitats, — del lloc on s'instal·li inclús, — vulguin ajudar-nos, observar-nos, fer-nos companyia, tampoc els hem de fer l'agravi d'obligar-los a parlar com nosaltres, de la mateixa manera que ells no ens obligaran, segurament, a què sacrificuem la nostra parla, màxim quan saben que es tracta d'entitats que no són altra

cosa que la manifestació d'un sentir, estimar i enaltir allò que ells mateixos, en el seu fur intern, deuen tenir també per respectable, puix, com ja he dit, no hi ha cap recó en la Terra que per algú no guardi agradosos records, i profanar-lo fóra el més censurable que hom podria fer.

Vegi's, doncs, com els nostres *Casals* deuen fer una tasca purament i exclusivament catalana, i qui així no ho entengui, és per error de percepció o manca de comprensió, perquè per fer el mateix que fan els altres Centres o Societats de la localitat, no hi ha necessitat d'obrir *Casals*, ja que tothom pot inserir-se a eixes entitats on, amb tota llibertat i sense violentar a ningú, hom pot satisfer sos anhels, de la mateixa fàcil que nosaltres no deuen entrar a altres llocs per fer sardanes, orfeons catalans, obres de teatre i poesia catalanes, ja que és en els nostres *Casals* i no en els Centres estrangers o locals que ha de fer-se aquesta obra, car no tenim cap dret a obligar a ningú a que ens escolti, si bé agraïm i acceptem de tot cor els estranys que ens ajuden i encoratgen. Seria, en efecte, ridícol que entréssim a centres castellans, gallegos, francesos, anglesos, russos, etc., per a fer-los-hi establir escoles catalanes, seccions sardanístiques, teatrals, orfeòniques, rapsòdiques, tot en l'angua catalana, al·legant que hi hagués un nombre de socis més o menys considerable que ho demanés, sacrificant el respectuós dret dels altres i, més que tot encara, el nom i l'orientació de l'entitat... Però, com que no crec que hi hagi cap català tan sectari per fer això, és per aquest motiu que s'estableixen els *Casals Catalans*, sense sectarismes ni imposicions, ni tan sols faltant al respecte que hom deu als simpatitzants i amics estrangers que ens acompanyin.

Complint aquesta tasca catalana en els nostres *Casals*, fem, també, un estimable servei als socis que, per moltes circumstàncies, lluiten amb dificultats per a no perdre la relació i voluntat a les coses de la seva terra. D'aquests m'ocuparé en el pròxim article.

ALBAN ROSELL.

L'alçament frustrat per la policia francesa gràcies a una delació covarda, és l'inici d'una nova era de lluita i de sacrifici per la independència de la nostra pàtria. Cal, doncs, que tots els que verament sentin aquesta noble prauja de l'alliberament de Catalunya cooperin al seu triomf mitjançant l'esforç personal, ja sia amb l'ajut monetari, la propaganda, o oferint-li la vida.

Catalans d'Amèrica: compliu amb el vostre deure quan persones o organitzacions autoritzades vos reclamin l'efectivitat del vostre patriotisme.

NOTES FOLKLÒRIQUES

RIVALITATS DE POBLES

Les rivalitats entre pobles veïns han donat lloc sovint, no sols a la creació de *motius* despectius, sinó a la de llegendes que ridiculitzen la col·lectivitat enemiga. Però la major part de vegades les llegendes no són inèdites encara que es refereixin a llocs concrets, sinó que són reproducció d'altres antigues, creades amb fins similars en altres èpoques i en altres terres, i empeltades, en moment oportú, al nostre arbre folklòric.

Enlloc són molt abundoses aquesta mena de narracions. Per això hem de tenir més interès a recollir-les.

Avui donem les dues mostres següents:

COM ELS D'OLOT VAREN EMBOLICAR ALS DE NAVATA AMB UN FIL DE LLANA

Per Navata hi passa la carretera vella de Figueres. I en aquell temps hi passaven els traginers d'Olot, però havien de pagar *barrera*.

Un dia els traginers d'Olot varen sentir que la gent de Navata es queixava perquè havia d'anar a missa un quart i mig lluny. Diu:

—Això raí que té remei! Acosteu-se l'església.

—Com ho farem?

—Lliguem l'església amb un fil de llana i estireu ben fort.

Així ho varen fer.

Lliguen l'església amb un fil de llana; i tots es posen a estirar. És clar: el fil es romp, i tots cauen. Però, què varen pensar ells, sinó que era que l'església se guña?

Veus aquí que varen seguir estirant, estirant; i es varen anar embolicant amb el fil, tant que després no podien desemboïcar-se. No els va quedar altre remei que eridar els traginers d'Olot que els traguessin de l'embolie.

I a canvi, els traginers no varen haver de pagar més *barrera*.

PER QUÈ ALS DE NAVATA SE'LS DIU PENJA MARRANS

Al campanar de Navata hi havia un lletsó molt ufanós; i com que és planta que agrada molt al bestiar, els navatenes, que tenen molts de remats, sempre deien:

—Malaguanyat lletsó! Com ho podríem fer per aprofitar-lo?

Veus aquí que amb aquesta dèria, un dia varen agafar un marrà, el varen lligar pel coll, i amb uns ternals el varen pujar fins al lletsó. Mentre el pujaven, el marrà, ja escanyat, obria una boca! I la gent des d'abaix, satisfets, deien:

—Guaita com riu tan sols d'obrir-lo! Acabem-lo de pujar que se'l menjarà!

Ara, quan un de Navata diu una tonteria, li retreuen que "el seu avi va penjar el marrà".

(*Me les contà ambdues, a Sant Feliu de Guíxols, Na Maria N., de Navata, minyona de servei, qui aparenyava tenir uns 55 anys.*)

S. LL. DE S.

ADVERTIMENT

Amb molt de gust publicarem en aquesta secció les notes folklòriques que vulguin enviar-nos els nostres lectors. Convé molt que cada nota porti les següents indicacions:

Nom de què la transcriu.

Data de l'anotació.

Nom, edat i ofici de qui l'ha explicada.

Lloc de naixença del mateix.

Lloc d'on era la persona que l'havia contada.

ELS BELLS INDRETS DE CATALUNYA

A DALT: I Bonic aspecte del Canigó, la llegandària muntanya catalana. II Xalet del Canigó.
A BAIX: I Entrada al Vernet, població rossellonesa. II Font Romeu. Vista parcial.

Fotogs. Ressorgiment, per B. Tarrés.

CASA NOVA A CIUTAT

Ara que ja he trobat
el niu que poc o molt volia;
ara em resta parlar del bell fat
que ací em trametia.

Era, doncs, un dia
tot desalentat,
ple de tristesa i de malenconia.
Núvols del cel, ran de terra; un ruixat
semblava que venia.

I en trànzit tal, jo esperava el tramvia.
Ja el prene. I enllà d'enllà, carrers enllà...
com una fira d'ànimes, bullia
a cada cantonada, qui ve ací, qui allà va.
I ara en desfet, aigua del cel, plovia!
—Oidà, si haig de baixar!...—
(I vès, qui no ho rumia!...)
—Baixo i prene nou comboi que em por-
tarà
de dret vers casa mia?

Però el desfet de l'aigua... Tal desfet
a l'ànim s'imposava.
—No baixo, no!—vaig dir-me, fet i fet.
—Quin!... Déu meu, si ho probava!...

I el tramvia em dugué, tot sumicant
si alguna volta feia.
Cases netes i noves, quin encant!
Camps entre mig, que el blat morese hi reia.
Camps de fútbol, carrers trencats;
arbres en llunyania.
Aire fresc, amplitud de soledats.
—Somia, qui somia!—

Carrers de quietud,
potser?... Quasi no es lluquen!
Seran llunyans, com ho és la solitud.
Sempre, els retops hi truquen.

(Si no són trams,
motocicletes
esveren aquells camps.)

Tornàvem vers les vies
d'atapeïda construcció,
vers la remor

on feien els tramvies
la seva processó.

I una casa contemplo, que al balcó
un senyal hi havia.
Em fa tot d'il·lusió:
—Aquesta em convindria!
Oberta a tots els vents;
sol i serena hi tens.
Veuràs néixer el sol, morir el dia.
Veuràs dels astres la carrera pia;
eixemorats vindran d'a-de-llà el mar.
Missatges d'esperança hauràs, enear
per ells, de ço que has estimat tot dia.
Les clarors que en vindran
aurores tot seran,
que em diran:
—Tornaràs a la terra que enyores i estimes;
i mentrestant,
ací se't tornaran
les llàgrimes, primes
boirades fugisseres;
et treurem del cap, totes les quimeres
i en esperances et bregarem.
Pren aquest niu, que és alt, i brillarem
per tu, amb brills d'alegries
i de dolçors,
i t'alliberarem de melangies
i de dolors.
I els teus infants,
cara-rosats de nou, forts d'esperit,
veuran, com tu, les llums de l'infinit,
ací, en les amples vies,
no gaire lluny dels camps i dels boscatges
dels quals enear se'n veuen des la ciutat,
[imatges.]

I ací, doncs, m'he parat
mig a pagès, mig a ciutat,
ací on la pluja amiga em portà un dia,
on potser hi estaré, somia que somia;
m'hi atemperaran dels cels les clarors;
dels astres veuré la carrera pia,
quan vindran de lluny, aconhortadors.

GRÀCIA B. DE LLORENS.

Buenos Aires, octubre, 1926.

PATRIOTES O QUÈ...

Una certa experiència adquirida en el
traseurs dels anys que portem dintre el
moviment reivindicador de la personalitat
nacional de Catalunya, ens ha donat el
convenciment que, malgrat totes les ex-
cepcions en l'ordre espiritual i ideolò-
gic que enclou el sentiment d'amor pa-
tri, no és possible confiar amb l'optimis-
me que, naturalment, comporta la bondat
que hom ne diu: — Estimar la terra que
ens ha vist néixer.

Regireu tota la història de la humani-
tat, i en tots els pobles que han lluitat i
lluïten i lluitaran sempre per emancipar-se

de llurs tiranies, trobareu exemples d'he-
rois, de patricis, els noms dels quals s'han
immortalitzat ofrenant al món una bella
executòria que encara aquest no ha sabut
aprofitar.

Oberdán, Garibaldi, Thiers, Laffayette,
San Martín, noms gloriosos que avui en-
tristeixen l'ànima dels patriotes catalans
d'Amèrica amb la visió d'aquella nostra
pàtria tan maltractada, tan deshonrada per
propis i estranys, òrfena d'herois, d'
aquells herois que un dia — oh, immortal
Casanova! — li donaren la sang, la vida
tota.

En tots els pobles que viuen sotmesos a
un estrany poder i lluiten desesperadament
per a deslliurar-se de llurs opressors, no
hi ha dubte que s'hi troben homes dispo-
sats al sacrifici; són els esperits abnegats
i sincers, els únics que posseeixen la ca-
pacitat indispensable per a dur el poble a
la revolta i al triomf definitiu d'aquesta
santa causa com és la llibertat que li de-
tenten.

Però si aquests homes patriotes i abne-
gats es troben enfront d'uns altres homes
que també s'anomenen patriotes; i aquests
homes són els més i aconsellen als primers
que tinguin calma i seny; i passen els me-
sos i els anys i el poble segueix més ce-
clau, més deshonrat cada dia que passa i
segueixen aquells homes que es diuen pa-
triotisme aconsellant seny i seny, digueu-me:
aquests homes, són patriotes?

No, mai!

Catalunya n'està empestada d'aquesta
mena de patriotes.

Els catalans d'Amèrica tenim la suf-
cient autoritat per a dir-ho ben alt. Dei-
xar-ho en silenci per prudència, per pa-
triotisme, pel que sigui, seria enganyar-nos
mútuament; seria fer obra anticatalana,
fer-nos viure amb una il·lusió de llibertat
ciutadana que no existeix, que no pot
existir, mentre no es faci desaparèixer
aquest fantasmagòric patriotisme dels ho-
mes de Catalunya tan plens de seny.

Catalunya vol homes de seny i de valor;
però no un valor nominal. Homes de seny
i de valentia d'home; valentia de pa-
triota.

Catalunya, amb tants homes de seny
fins avui no ha sabut imposar-se enfront
de llurs botxins i cada dia jau més es-
clava, cada dia resta més deshonrada, més
envidada. Vol dir, doncs, que el seny d'
aquells homes de la nostra pàtria, no ser-
veix per a res. Ans el contrari, és una
nosa; qui sap si un altre dia ho haurem
de qualificar de perfecta covardia.

Perquè ja vindrà el dia que els homes
de Catalunya que avui s'esforcen a acon-
sellar seny i seny, hauran de donar compte
al poble dels avantatges que avui dona
aquest seny tan suïcida. I si no el donen,
el poble sabrà exigir-lo.

Si els homes de Catalunya que prediquen
i aconsellen seny i seny, tinguessin un
concepte exacte dels efectes perniciosos
que produeix entre els catalans exiliats
aquesta mena de patriotisme, fet a base
d'equilibris i convencionalismes indivi-
duals, el que escriu aquestes ratlles s'hau-
ria abstingut d'ocupar-se avui d'aquells
homes que per altra banda li són mereixe-
dors de tota mena de respectes.

La situació excepcional de Catalunya —
situació de vida o mort per al futur de
llurs destins — obliga als catalans patrio-
tes a denunciar públicament tota claudica-
ció, tota traïdoria que en el terreny pa-
triòtic representi un afront, un escarni al

nom de Catalunya. I no és possible tolerar ja més temps aquestes febleses humanes sense demostrar un sentiment d'aver-sió i compadiment a la vegada per aquests homes catalans que, portats per la febre d'exhibicions i riqueses, pretenen actuar un dia com a perfectes patriotes i l'endemà es comporten com uns vulgars mixtifi-cadors mercantilistes.

Aquests homes catalans que es diuen patriotes i que pretenen actuar públicament, envaint-se d'una meravellosa elasticitat patriòtica, ja és hora que no existeixin. I és mil voltes preferible, pel bon nom de Catalunya, destruir-los, anul·lar-los com a mals patriotes, ans que segueixin actuant falsament, hipòcritament, deshonrant el bon nom de la pàtria.

No és necessari ferir l'ànima nacional del nostre poble amb falses i vergonyoses actuacions d'un mal dissimulat patriotisme. Que ja n'ha rebudes prou i massa de vergassades i baixeses que l'han ferida fins al més íntim.

El que cal és tenir dignitat patriòtica; saber ésser digne del nom de català.

El que cal és saber que la dignitat patriòtica va de parella amb la dignitat individual.

No és possible confiar amb la bondat i honradesa dels homes que, després d'actuar com uns grans patriotes, claudiquen en un moment de debilitat, d'especulació o de covardia.

El patriota català, si vol ésser digne d'aí tal nom, ha de saber afrontar en tots els terrenys les conseqüències d'una actuació tota integritat, siguin favorables o adverses. El patriota català que vol significar-se com a tal amb una actuació destacada dintre el moviment d'emancipació de la nostra terra, ha d'alimentar un esperit equànime, fort i robust per a tota mena de rebeldies, per tal de poder combatre com se mereixen totes les febleses i claudicacions que representen en aquests moments tràgics que passa Catalunya, una vergonya i un afront.

Creiem sincerament que ha arribat ja l'hora de definir totes les posicions.

L'experiència adquirida en el transeurs dels anys de lluita que portem dintre el moviment reivindicador de la personalitat nacional de Catalunya, ens diu clarament que de patriotisme no n'hi ha més que un.

Els patriotes catalans d'Amèrica ho creuen també així?...

Voldríem assegurar-ho; però no podem aventurar tampoc una afirmació rotunda.

Visquem a l'aguait, que l'enemic ens sotja i s'apropen els jorns de la prova definitiva.

Alerta, catalans!

JOAN B. ALEMANY I BORRÀS.

L'HOME D'IDEALS

A l'endemà mateix del cop d'Estat, "La Publicitat" ens parlava d'una simbòlica riuada. És la riuada que dura encara avui, i, com aleshores, no podem saber encara la magnitud de la nostra dissort. Institucions, llibertats, homes; tot ha caigut davant l'empenta formidable de l'enemic. És l'atac més furios que ha sofert Catalunya, i — esperem-ho — el darrer. Però abans no tornin les aigües enemigues a la normalitat — si és que poden tornar-hi per elles mateixes — encara s'endurran alguna cosa més del que pot recordar la Pàtria Catalana...

Però no tots els valors són soterrats. No han pogut vèncer ni l'esperit ni la matèria. L'esperit nacional s'ha enfortit, i els homes — els veritables homes — han emprès el camí del sacrifici, cent voltes predicat i mai seguit fins ara. L'abraçada paterna s'ha produït davant la imminència del perill de tots, i això, companys, és un servei que devem als botxins.

Passa la riuada damunt la nostra terra... El jone vincladís es doblega sota l'allau rabent de les aigües furioses. El canyissar massa fort per vinclar-se i dèbil per resistir, cedeix del tot: es trenca. Les roques que semblaven fermes i segures, han caigut del seu lloc i són al fons del riu: l'aigua les ha tombat. Tan sols el pont, al mig, resta ferm com abans da-

mant les aigües folles. És l'únic símbol de la Terra que s'aguantava en peu...

Els jones són els covards. El canyissar són els dèbils. Les roques són els antics capdavanters, que davant del perill no han sabut fer res més que fugir sota l'aigua, per a tornar, després, a parlar en nom de tots. El pont és Catalunya, que cal salvar. I els homes d'Ideals són les pilastres del pont.

Quan, l'endemà de la Victòria, vinguin els oportunistes i els porucs a parlar de llur esforç, ensenyen-los-hi el pont. Ells duran la roba neta. La riuada no els haurà tacat, i les paraules ardents d'abans creuran que són rentades pel temps passat en l'aigua. Error: un llebre en blanc no és mai una certificació de bon comportament. El silenci és la deserció. Ells, com els indiferents, no han contribuït gens al deure patriòtic. Que callin, doncs, i que prenguin exemple: els homes d'Ideals, en mig de la corrent són pilastres de pont que compleixen un deure, hauran salvat allò que calia salvar. Mentre passava la riuada — com abans, com després — han aguantat el pont. I, quan arribi la Victòria, veurem les aigües folles de l'ahir, que no han pogut tornar-los, com venen a besar respectuosament llurs peus.

G. B.

Barcelona, octubre, 1926.

RELIQUIES HISTÒRIQUES

COSTA DE LLEVANT. Dos escalaborns que estan col·locats a les golfes d'un castell o casa senyorial d'aquest terme. Tenen la particularitat d'ésser tots de fusta, inclòs els eixos. En un moment donat, però, podrien ésser equipats i utilitzats per la defensa de la pàtria.

(Fotog. «Ressorgiment», per F. Agudes.)

PÀGINES IMMORTALS

LA GINESTA

Quan la veig en les costes de les muntanyes tan alegre i lluminosa, em sembla l'ànima del nostre poble florint. I aquella olor que fa!, aquella olor de puresa forta; i aquella frescor que té! Em sembla que si ens omplíssim ben bé els esperits de l'olor de la ginesta, seríem més nosaltres mateixos: així, alegres, franques, bons, com bons catalans; que ella ens purificaria de les tares que tenim; i que quan algun foraster volgués donar idea de nosaltres, diria: Mireu, és un poble que la seva flor és la ginesta. — I que tothom l'entendria de seguida; i dirien; — Oh! Quin poble deu ésser!

Ja de petit, no sé per què (devia ésser això), la festa de *Corpus* em semblava la festa més catalana; Sant Tomàs, la festa més barcelonina, però *Corpus* la festa més catalana. Ja em costaria d'explicar això, però aquestes coses se senten o no se senten. I a mi aquella olor de ginesta em feia olor de Catalunya, què hi fareu? Era catalanista de la ginesta.

I ara també. Tant és que em diguen una cosa com una altra. Amb la ciència de les races i amb els fets de la història i amb estudis socials i amb el caràcter del nostre dret i amb totes les raons que vulgueu, m'arribareu a fer entendre i deixar-me ben convençut que Catalunya és quecom ben personal. Però totes les vostres raons, ni discursos, ni llibres, ni res, em faran sentir tan català com llavors que en la quietud de la muntanya em trobo tot sol damunt d'una mata de ginesta florida. Llavors me'n podrien venir de doctors i savis i polítics a demostrar-me amb allò mateix de les races i de la història i del dret i de la sociologia que Catalunya no és tal nació, sinó una província d'una nació: jo ho escoltaria tot serenament i tan savis podrien ésser que els digués: — Vaja, teniu tota la raó; però veieu aquesta ginesta? Sentiu l'olor? Dones jo trobo que fa olor de Catalunya. Ja podeu desar tots els vostres arguments. Catalunya és Catalunya perquè fa olor de ginesta.

Podria molt ben ésser que em tractessin de boig. Però jo estic cert que aviat en vindrien molts que voldrien ésser boigs com jo. I quan els boigs fóssim més que els savis, els savis serien els boigs; i la nostra bogeria apareixeria com la més dolga saviesa.

— Com és que no hi ha ginesta a aquesta clotada, i a l'altra vessant sí? — vaig preguntar no fa gaire. I mig rient van respondre'm: — És que la ginesta vol veure el mar. — Ah!, la ginesta vol veure el mar? I de seguida vaig pensar: — Dones què és Catalunya, sinó un seguit de muntanyes que se'n van a veure el mar? Catalunya vol veure el mar. I això d'ésser muntanya i de voler veure el mar davallant-hi de presda, és lo que fa Catalunya: és la seva ànima. Dones, la ginesta és l'ànima de Catalunya.

Floriu, floriu, ginesteres,
dalt dels monts, davant del mar,
enceneu-vos com fogueres
al sagrat de cada llar.

Les fogueres catalanes
ja flamegen dalt del cim;
són les flames sobiranes
d'aquell foc que tots tenim.

Per la costa, a grans esteses,
tot el ginestar fa llum:
les candeles són enceses,
tot és flaire i sense fum;

una llum que lleuga flaire
des dels monts avall del mar,
i de l'aire en fa el nostre aire
que és tan bo de respirar.

En la flor de la ginesta
Catalunya m'ha parlat;
m'ha parlat de la gran festa
de la nostra llibertat.

JOAN MARAGALL.

pletas, seran especialment tingudes en compte.

II. Avaloraran els treballs el nombre total de llegendes, l'especial d'inèdites, la ponderació de totes elles envers l'assumpte tractat i l'interès històric i narratiu a la vegada, que puguin oferir; així com tots els elements que l'aplegador eregui oportú afegir-li, per exemple; coteig amb llegendes estrangeres; inclusió de fotografies, gravats o dibuixos dels llocs i personatges tractats; indicació d'origen i probables; obres artístiques que s'hi hagin inspirat, etc., etc.

Els plecs amb els treballs, sense firmar, duent títol i lema, seran lliurats a la "Secció d'Arqueologia, Filologia i Folklore" del "Club Muntanyenc" (carrer Conde del Asalto, n.º 22, principal) en la primera quinzena de desembre de 1927, acompanyats d'un sobre tancat portant els mateixos títol i lema, i contenint, a dins, el nom i adreça de l'autor, ben llegibles.

IV. El jurat, compost de folkloristes competents, tindrà en compte les diverses circumstàncies que puguin concórrer en els esmentats treballs, per premiar-los si els creu dignes d'ésser-ho i en la forma que consideri més convenient.

V. Es concediran els premis de pessetes 1.500, 1.000, 750, 500 i 250 per ordre de mèrit, reservant-se, demés, pessetes 1.000 per la creació d'altres premis menors, o per afegir als citats, segons s'estimi oportú; així com, en el cas de trobar-se amb dos o més treballs d'igual vàlua, podrà fraccionar-se el premi en altres tantes parts.

VI. El jurat examinarà els treballs, i el 31 de març de 1928, el més tardar, emetrà veredictes, procedint-se al cap de pocs dies a la distribució de premis en el referit "Club Muntanyenc", mitjançant avisos en la premsa.

VII. La propietat de tots els treballs premiats queda de la "Institució Patxot", la qual es reserva la facultat d'incorporar-los a les seves publicacions en la forma que judiqui avinent i els autors no podran, per tant, publicar les llegendes premiades sense la prèvia autorització de l'esmentada "Institució Patxot".

Barcelona, 26 de juny de 1926.

El president de la Secció, R. Serra i Pagès.

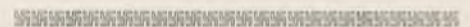
INSTITUCIÓ PATXOT

LLENDARI POPULAR CATALÀ

(Segon Concurs, 1927)

A l'objecte d'aplegar, per publicar-les oportunament, totes les llegendes catalanes que sia possible, fixant així la tradició històrica que s'està perdent per moments, la "Secció d'Arqueologia, Filologia i Folklore" del "Club Muntanyenc", convoca els folkloristes i quants estimin les nostres tradicions històriques, exposant a l'efecte les següents bases del Concurs:

I. Es procurarà presentar ordenadament els aplecs llegendístics, admetent-hi, per completar-los, les llegendes preses d'obres històriques, monografies i premsa local, en qual cas se'n donarà un extret ben clar, indicant obra, autor i nombre de la plana o periòdic. Les referències a la premsa de fora Barcelona, relatives a col·leccions com-

S'hi voteu que la llengua catalana imperi damunt totes les activitats del nostre país i nacional, contribuïu a l'obra magna d'educar els infants en l'idioma de la pàtria. Aquesta tasca d'un alt sentit cultural i patriòtic la realitza l'Associació Prolectora de l'Ensenyança Catalana.

LA LLUITA HA COMENÇAT!

El moviment d'insurrecció nacional catalana iniciat pel nostre cabdill Francese Macià, si donem fe a ço que diuen les noves tel·lègrames, ha fracassat en son començ, gràcies a la desgraciada actuació de la policia francesa, i diem desgraciada perquè dels pobles llatins d'Europa, avui per avui és Catalunya la més aliada, espiritualment, de França. Res no els hauria costat, per consegüent, als francesos fer els ulls grossos una vegada més, ells que són precisament qui han venut als nostres germans les armes i les municions amb què es disposaven atacar l'enemic secular de la nostra pàtria. França ha parat el primer cop de pedra dels catalans, sense veure que es feia mal a la mà. O sinó el temps s'encarregarà de dir-ho.

Hom no pot pas assegurar que l'alçament hagués triomfat del tot si no l'haguessin deturat els francesos. Hi ha dret a creure, però, que un cop sortós, encara que fos prematur, podia posar-nos camí de la victòria; però malgrat que el fracàs hagués estat la conseqüència del primer esforç, el problema de la minoria de Catalunya hauria pres cos davant la Societat de Nacions com un perill per la pau d'Europa i aleshores aquest organisme no hauria pogut desentendre-se'n com ha fet fins ara.

La primera espurna de la rebel·lió catalana s'és esvanida, però s'ha demostrat, primer: el començament de les hostilitats, cas previst en l'apel·lació de Catalunya a la Societat de Nacions, la qual sembla que no admet altres raons que les de la suprema força. Segon: que la moral del nostre poble ha entrat ja, conscientment, en el període de sacrifici.

La conquesta més gran, però, al meu juí, d'aquest intent frustrat, és la demostració que representa per a molts catalans, bons patriotes però mancats d'esperit de sacrifici, el fet indiscutible que Catalunya compta amb homes capaços d'escometre el problema de llibertat nacional pel mitjà de les armes, cosa que suara eren molt pocs els que ho ereguessin. Personalment puc donar fe d'haver trobat molts germans de pàtria que en demanar-los l'ajut financer per l'obra de l'alliberament de Catalunya se'n desentenien mb tòpics passats de moda. Alguns, més sincers, deien: — Per a què havem de sacrificar la butxaca si els nostres cabals es fondran en política de comitès o serviran per afers particulars?

Aquests, als quals hom no demanava més que unes miserables monedes per armar els braços dels que ofrenaven el sacrifici de llur vida per la pàtria, què diran ara? Resta provat palesament que els diners recollits amb emprèstts, subscripcions, donatius, etc., anaran a parar a bo-

nes mans. La detenció del cabdill i del centenar de companys que han compromès llur llibertat demostra que hom ha de tenir fe i confiança en l'honradesa dels dirigents. D'avui endavant cap català no ha de negar-se a contribuir al pressupost de guerra, el qual, per la força dels esdeveniments, augmentarà jorn a jorn.

La detenció d'En Macià i dels primers legionaris no afecta majorment el procés de la rebel·lió. És un entorpiment momentani, un alt en el camí de la lluita, que per cert aquesta mena de camins no són pas sembrats de roses. Darrera d'En Macià, hi ha altres homes que el poden succeir i tot un poble ja està lligat als acon-

L'ESPANYOLADA DE TUCUMAN

Tucuman és una de les ciutats argentines on menys s'han fet albiradors els catalans. Els que hi resideixen es veu que la nyonya pròpia del clima que s'hi respira els té hipotecat l'entusiasme, car és rara la vegada que un català de Tucuman doni fe de vida quan la pàtria reclama l'ajut dels seus fills exiliats.

Anys enrera, però, hi avia hagut un Casal Català, sense pena ni glòria, val a dir. Es veu que morí ídem ídem, tanmateix. Un *Círculo Español* s'aprofità d'aquella mort, car també a aquest li havia entrat la ranera. Fou un reforç momentani el de l'entrada dels catalans. Però com que a cada puerça le llega su San Martín, l'esmentat *Círculo* empal·lidí un bon dia i ni el combregar hi va ésser a temps. Aleshores els qui havien entrat com a hostes van creure que havia arribat l'hora de fer-se'n amos. I així va ésser. Els catalans, una trentena, segons diuen, es possessionaren de l'entitat i decidiren aprofitar aquella avinentesa per a instituir-n'hi una de catalana. Heu's ací com del *Círculo Español* n'eixí un Casal Català.

I arribà el cèlebre *Día de la Raza*. I el Casal Català cometé l'enorme rucada d'embanderar els seus baleons. Això sol ja diu amb prou eloqüència quina mena de catalans deuen ésser i com entenen el patriotisme, car és sabut que cap català que sapiga una mica d'història i d'etnografia no pot festejar aquell *Día*, sense vilipendi. I com el festejaren, senyors meus! Fent que la sagrada ensenya de la pàtria, la gloriosa bandera catalana, descendís fins a macular-se del contacte amb l'espanyola. Ah, però, consti que en el peccat trobaren la penitència. I qui s'encarregà de donar-li fou precisament un espanyol d'aquells *castizos* que encara queden. Un tal José Simón o Simón José (trieu), amb l'actitud del qual ens lliga algun punt de coïncidència. Aquest senyor, fou qui aixecà la

teixements, que són a milers les famílies catalanes que han sofert en carn viva greuges de l'enemic i aquests greuges són anelles d'una cadena que es va allargant, allargant...

El convenciment de la raó que ens acompanya, l'estat natural de Catalunya, unit a l'odi que engendreu les injustícies, van covant l'esperit de revolta que ja no es pot contenir.

Catalans d'Amèrica! És compromís d'honor seguir recabant diners per a enllestir d'una vegada el plet de la llibertat de Catalunya. Que sigui considerat traïdor a la pàtria el català qui es negui a ajudar la causa santa de l'emancipació nacional.

MIGUEL VILÀ.

Hebra. En passar per davant l'antig *Círculo* atalaià tres banderes al baleó: l'argentina, la catalana i l'espanyola. — ¡Cielos! — diuen que va exclamar amb els ulls fora de les conques. I amb un bram que hom no sap ben bé si era de pollí o de roci, digué guturalment: ¡*Afuera ese trapo separatista!* I en el paroxisme de la desesperació a l'home se li va ocórrer d'incendiar la casa, però hom diu que en aquell precís moment no es trobà els... mistos. La providència arriba sempre a punt, tanmateix!

Aleshores anà a trobar el representant diplomàtic d'Espanya i, amb aquest, el comissari d'ordres de la ciutat. Tots tres s'encaminaren al *lugar del suceso*. Foren rebuts respectuosament el comissari i el vice-cònsol. Quant el senyor Simón, o José, o José Simón, o Simón José, no ho podem dir així mateix. Ni en pintura no el volien veure.

Va parlar el representant d'Espanya, però no s'arribà a cap acord, perquè demanava el retir de la bandera catalana, sola i verna. Els del Casal transigien en arriar-la, però acompanyada de les altres. El vice-cònsol, per últim, s'hi avenia. Aleshores intervingué el comissari d'ordres i proposà deixessin l'argentina, encara que no fos sinó per respecte a l'emblema nacional. Els catalans acceptaren la proposició, acotà la testa el vice-cònsol d'Espanya i la bandera de l'estanc fou arriada amb els mateixos honors que la nostra.

Heu's ací com van anar els fets segons versió que fem de ço que en digué la premsa tucumana.

Heu dit que teníem algun punt de coïncidència amb l'actitud del senyor Simón, o José. Efectivament: nosaltres també considerem que havent-hi l'espanyola, la bandera catalana hi és de més, sempre. O l'una o l'altra sobra i és cosa justa que de les dues hom n'arrii una, sigui allà on

sigui. Fins ací, doncs, coincidíem amb el senyor José, o Simón. Ara que ben diferent d'ell, i àdhuc del senyor comissari d'ordres, nosaltres creiem que sobraven totes tres; que allí hi eren de més tractant-se d'una entitat catalana, car és públic i notori que el *Día de la Raza* no pot ésser festejat per cap institució nostra que s'esti-

mú i sàpiga què cosa és l'orgull d'ésser català.

Ens sembla que ja és hora d'evitar vergonyes d'aquesta mena i de saber que el nom de català comporta una sèrie d'obligacions que no poden ésser ignorades pels dirigents de l'entitat que l'ostenta.

P. DE REIG.

N O T Í C I E S

L'ORFEÓ AL "CERCLE BELGE"

La colònia belga de Buenos Aires, per tal de festejar les noces del príncep hereu del seu país celebrà una vetllada en el "Cercle Belge", per lluïment de la qual sol·licità el concurs de l'Orfeó Català.

Els nostres cantaires, sota la direcció del mestre Sunyer, desgranaren un bonic programa, del qual recordem "Adeu, germà meu", de Walrcant; "Per tu ploro", de Ventura; "Cant d'amor", Jovés, etc....

Mestre i orfeonistes foren aplaudits càlidament per la gran gernació que omplia els salons del "Cercle Belge".

FESTA A MENDOZA

El Centre Català va celebrar un festival el dia 30 prop passat en el seu estatge.

L'Agrupació d'Art Escènic representà el sainet d'En Russinyol retolat *Gente bien*, el qual es mofa dels catalans qui exicent que fa més fi, empen el castellà d'estar per casa.

L'Orfeó, que dirigeix la mestressa senyora Icart de Rodríguez, va cantar "Plou i fa sol", Cumellas; "El comte Arnau" i "El testament d'Amèlia", cançons populars; "La farigola", Borràs de Palau; "El saltiró de la sardana (sardana), Bou, i l'himne de Catalunya "Els segadors".

Després hom posà a escena el drama en un acte, original de Josep Bergas, *Calvari Amunt*.

La concurrència va aplaudir amb entusiasme tots els interpretadors.

EL CASAL CATALÀ DE TUCUMAN

Confirmant la notícia que en donàrem en el número prop passat, podem avui parlar queleom del novell Casal Català de Tucumán.

Per les referències que tenim, sembla que l'incident provocat pels espanyols el *Día de la Raza* ha tingut la virtut de ferir l'amor propi d'aquells nostres germans, els quals es proposen intensificar les seves tasques de catalanitat amb la constitució d'un Comitè de Propaganda Patriòtica i l'organització d'un Orfeó.

Se'ns assabenta també que d'ara endavant no flamejaran en els baleons del Casal altres banderes que l'Argentina i la catalana.

Ens congratulem d'aquesta notícia perquè suposa una reacció lògica del patrio-

tisme català davant les intemperàncies dels espanyols que en el comble del seu odi contra tot lo nostre no toleraren que l'ensenyà de les quatre barres figurés al costat de l'Argentina i l'Espanyola.

Ara només falta que els dirigents del Casal Català considerin que l'entitat no ha d'adherir-se a cap festa ni acte de caràcter espanyol, si és que realment hom vol que sigui un veritable Casal Català. Cal que no oblidin tampoc que l'idioma oficial ha d'ésser el nostre i que la bandera catalana no pot anar mai de costat amb l'Espanyola mentre no estigui resolt el nostre problema d'alliberament nacional.

La Junta Directiva és constituïda així: Jaume Ros, president; Francesc Antic, vice-president; Jaume Puig-Rodón, tresorer; Josep Marqués, comptable; Francesc Villalonga, secretari; Agustí Aragonès, vice-secretari; Salvador Vitriu, Josep Plans, Francesc Navarro i Jaume Botargues, vocals, i Josep Estradé, bibliotecari.

REPRESENTACIONS TEATRALS

La secció d'Art Escènic del Casal Català es troba en una tongada d'activitat. Alegrem-nos-en. Massa que està inactiva sovint. Els elements que la dirigeixen ara, són joves i no escatimen temps ni energies; això fa que no passi gairebé cap número de RESSORGIMENT sense parlar de les representacions que ens són ofertes.

Avui direm queleom de "Comèdia d'amor", bella producció en dos actes de Pompeu Crehuet, que fou representada en el saló-teatre del Casal el diumenge dia 31 prop passat.

L'obreta no té pas res de transcendental, però és bonica i interessant. Els aficionats que la representaren ho feren correctament. La correcció, però, fou mantinguda més bé pels homes que per la part femenina. Així i tot, cal lloar la comesa de les senyorettes Viader i Esetú, aquesta en la romàntica Lluisa es comportà notablement, com mai l'havíem vista en cap més personatge. Els demés interpretadors foren la senyora Sabatés, senyorettes Garcia i Ginestà i els senyors Casades i Aragonès.

Caldria, com ja havem insinuat, una major cura en la direcció o, millor dit, que el director posés una mica d'atenció en la

forma de dir de les novenganes aficionades, cuidés de la dicció i el gest i fés fer els punts i comes corresponents. Aquesta falla es nota també, sovint, en els homes. Sense atendre aquests detalls és un xic aventurat emprendre's certes representacions o donar-li participació a alguns elements. La voluntat és gran cosa, però no n'hi ha prou; cal estudi i sotmetre's a una disciplina i a una direcció.

Les observacions precedents les fem davant l'anunci de representacions de compromís com és ara "La filla del mar", en teatre públic, i un cicle de Teatre Íntim, projectes que voldríem veure realitzats sense que n'hagués de patir l'art en cap dels seus diversos matisos, sempre, però, tenint en compte les possibilitats a què pot arribar un grup d'aficionats.

BALLADA DE SARDANES

L'audició de sardanes i concurs de balladors que anunciàrem en el número prop passat, va realitzar-se felicitment la tarda del dia de Tots Sants en els patis del Casal Català, davant d'una concurrència numerosíssima.

La Cobla Empordanesa ens oferí aquest programa: "En la cova (Estela), "Regalims del cor" (Bou), "Primera brotada" (Genís), "Records de ma terra" (Serra), "Cants de maig" (Bou) i "Pluja d'estrelles" (Serra).

L'entusiasme per la sardana és ben albirador i es posà de manifest aquest dia. Ja no són solament aquella dotzena de devots; avui són moltes les dotzenes de sardanistes, o amants de la sardana a Buenos Aires, i cada dia hom en veu de nous. Les rodones que es formaren el dia de Tots Sants feien goig de debó.

Prengueren part en el Concurs, tres colles: "Casalenes", "Niu tranquil" i "Flor d'escardot". Les tres es presentaren aparellades.

El premi a la colla que millor encertés i repartís la sardana revessa que s'excutà, no pogué ésser atorgat. Cap de les colles no se'n féu mereixedora.

La sardana "Records de ma terra" fou la de lluïment. Les tres colles posaren tot el seu saber a disputar-se-la. El jurat atorgà el premi a "Niu tranquil", essent rebut el fall amb forts picaments de mans. Formaren la colla guanyadora la senyoreta Lagomarsino (Argentina), les tres germanes Viader i els senyors Agustí, Comas, Galceran i Nadal.

Acabà la tanda la sardana "La santa espina", tocada per la cobla i corejada per tota la concurrència, formant-se un sol rotllo de cap a cap del pati. Eren més de dos cents dansaires.

CAMI DE PRESIDÍ

Els companys Garriga, Badia, Julià i Ferrer, condemnats per l'afer de Garraf, han estat portats de la presó de Barcelona

al penal d'Alealà de Hecares (Espanya).

En Deogràcies Civit restarà uns dies més a Barcelona per causa d'haver estat operat d'apendicitis últimament. Pròximament serà també traslladat a un presidi espanyol.

Renovem als braus companys la nostra adhesió i el nostre afecte.

L'EXPOSICIÓ SUBIRATS

Un nou triomf artístic acaba d'obtenir a Mendoza En Ramon Subirats amb l'exposició que hi féu el mes passat, com ja diguérem en el número anterior.

Tota la premsa de la ciutat andina ha retut homenatge a l'art del nostre compatriota. "Los Andes", "La Palabra", "La Tarde", "La Libertad", han publicat seules articles, comentant l'exposició i unànimement han prodigat elogis d'aquells que honoren extraordinàriament.

Dintre pocs dies En Subirats serà a Rosario, on projecta exposar, també, les seves obres.

Novament el felicitem per l'èxit obtingut.

"MOLINO ROJO"

Es el títol d'un llibre original del poeta argentí Jacobo Fijman, que havem rebut amb cordial dedicatòria del seu autor. Poesia novíssima; imatgeria original. Fijman és un dels joves poetes d'avantguarda argentins. "Molino rojo" és exornat amb dibuixos dels joves artistes catalans Audivert i Planas.

Agraïm al senyor Fijman la seva gentil ofrena.

FESTIVAL BENÈFIC

Organitzat per la Secció "Germaner Mutualista" del Casal Català, s'efectuarà un festival artístic el propinent dia 4 de desembre en el Teatre Liceo, durant el qual els aficionats de l'Art Escènic representaran l'obra d'En Pitarrà, "El castell dels tres dragons", i el sainet d'En Rusinyol, "La lepra".

La funció serà a benefici de l'esmentada germanada.

JAUME ARQUÉ I CLAPÉS

Ha mort a Barcelona En Jaume Arqué i Clapés, patriota d'aquells que mai no donen el braç a tòrcer, veritable apòstol de les idees de reivindicació de la independència de Catalunya.

Havia fundat diverses escoles catalanes, l'última de les quals, l'Escola Nacional Catalana de Belleaire (Urgell), fou elaustrada pel Directori militar espanyol.

Pels seus ideals d'irreductible catalanitat l'Arqué i Clapés sofrí en vida moltes persecucions de part del govern d'Espanya.

RESSORGIMENT sent com dolor propi aquesta mort, i tramet a la família de l'Arqué la seva condoleença.

TELEGRAMES CURSATS

Davant els esdeveniments de Perpinyà, el Casal Català i el Comitè Llibertat, conjuntament, i en representació de vint i cinc entitats catalanes de Sud-Amèrica, cursaren els següents telegrams, en llengua francesa:

"Le Quotidien. — París.

EL DIA DEL PRESONER CATALÀ

La Comissió Executiva del Dia del Presoner Català en donar per acabades enguany les seves tasques de recaptació, es complau a expressar, des d'aquestes pàgines, el seu agraïment a tots aquells qui han contribuït al seu èxit evidenciant una generositat i uns sentiments que diuen molt a favor de l'ur patriotisme.

Agraïm així mateix l'entusiasta cooperació que ha trobat en les entitats i particulars que obriren llistes de subscripció i a tots els diu: Fins a l'any vinent, germans, per Catalunya i per als seus fills empresonats.

Darrera llista d'aportacions:

Suma anterior: \$ 3.359.56

De la Capital:

Marcel·lí Audivert, \$ 5.— Josep Ferrer, 2.— Ramon Muñoz, 5.— Mediterrània, 4.30.— Pere Pascual, 5.— Josep Pascual, 5.— Joan Sagalà-Esteve, 5.— Pompeu Audivert, 10.— Josep Planas, 10.— Cristòfor Vilà, 10.— Lluís Valls, 5.—

De Montevideo:

Francesc Prat, \$ 2.— Eugeni Pena, 1.— Francesc Barnils, 1.— Antoni Duró, 2.— Esteve Vivó, 1.— Baldiri Matas, 1.— Francesc Borrell, 1.— Ramon Panedas, 3.— Jaume Folch, 1.50. Josep Maranges, 1.— Joaquina Garrigós, 1.— Joan Ribot, 1.— Antoni Homs, 1.— Josep Araujo, 1.— Miquel Sanllehy, 1.— Miquel Mir, 1.— Vicents Valls, 1.— Joan Masllorens, 1.— Catarina M. de Ventayol, 1.— Un selvatà, 1.— Enric Gispert, 4.— Joan Panedas, 1.— Josep Coll, 1.— Lluís Castelló, 1.— Josep Company, 1.— Martí Serrat, 1.— A. Gamundi-Roig, 1.— Esperança Figueras, 0.50. Alban Rosell, 1.— Avenir Rosell, 0.50. Josep Florensa, 1.— (Les quantitats són en moneda uruguàia).

De Córdoba:

Ramon Montserrat, \$ 3.— B. Montserrat, 1.— Anna Rovira, 2.— Albert Rovira, 1.— Josep Reguard, 1.— Pere Trens, 1.— Angel Pérez, 1.—

Catalans Sud-Amèrica aclamen Macià i companys defensors llibertat Catalunya i confien democràcia francesa sabrà jutjar noblement llur gest.

Casal Català i Comitè Llibertat."

"Macià, Bois Colombes.

Ara més que mai estem amb vos.

Casal Català i Comitè Llibertat."

Aquest últim fou contestat així: "Casal Català i Comitè Llibertat. — Buenos Aires. Ara com sempre.

Macià."

De Concepción del Uruguay:

Jaume Waismann, \$ 2.— Simó Tellechea, 2.— Josep Artal, 5.—

De Jesús María (Córdoba):

Magí R. Boria, \$ 10.— Jaume Triquell, 2.— Lluís Puigjané, 2.— Josep Vietori, 2.— Narcís Bertran, 2.— Ferran Guàrdia, 2.—

Varis:

Emília Teart de Rodríguez (Mendoza), \$ 5.— Montserrat Rodríguez-Teart (Mendoza), 1.— Ramon Pappaseit (Hunter), 10.— Francesc Folch (Machagay), 5.— Josep Folch (Machagay), 5.— Jaume Masich (Olavarría), 10.— Pasqual Fabra (Sao Paulo), 3.60. Antoni Capdevila (Embarracéon), 10.— Lluís Vergés (Salto Uruguayo), 13.— Jaume Rosset (Solís), 10.—

RESUM GENERAL DE LA RECAPTACIÓ

Heus ací ara distribuït per poblacions el resum general del que hom ha recaptat:

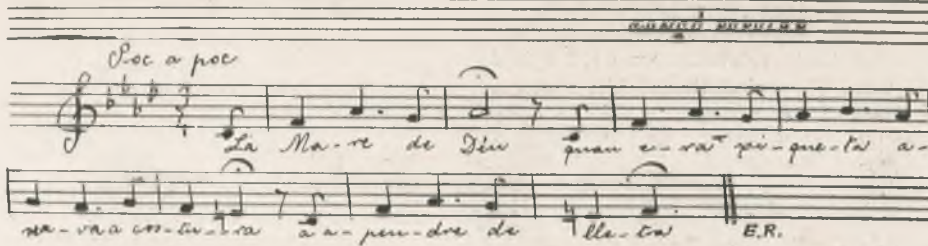
Buenos Aires	\$ 1.254.95
Mendoza	810.30
Rosario	603.—
Assumpció (Paraguay)	225.—
Río Cuarto	200.—
Córdoba	148.—
Bahía Blanca	102.60
Montevideo	95.96
Conecordia	50.—
P. R. Sáenz Peña	50.—
Salta	45.—
Reconquista (Santa Fé)	40.—
C. del Uruguay	39.—
Embarracéon	30.—
Bigand	27.—
Arreeifes	25.—
Jesús María	20.—
Localitats diverses	81.60

\$ 3.847.41

DESPESES ..... \$ 140.80
BENEFICI TOTAL ... " 3.706.61

CANÇONS POPULARS DE CATALUNYA

LA MARE DE DÉU

La mare de Déu,
quan era xiqueta,
anava a costura
a aprendre de lletra,

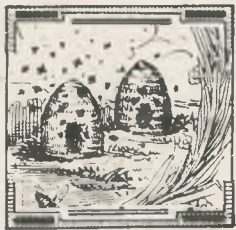
amb son coixinet
i la eistelleta.
En el eistellet
du quatre pometes,

un boei de pa,
també avellanetes;
hi portava nous
i alguna panseta.

En feia fusets,
en teixia beta
i amb un coixinet
no feia punteta.

Coixí n'era d'or,
les puntes de seda;
ella n'ensenyava
a dues santetes.

Apiari FLOR de ROMERO

Enviant \$ 1.50 rebreu a correu seguit un paquet que conté un quilo de Caramels de Mel o de Mel i Xocolata. SÓN D'UN GUST EXQUISIT

Josep Ramoneda

Abellers:
COLONIA ALVEAR
Mendoza (F.C.P.)

Medrano 461
Buenos Aires
U. T. 0729, Almagro

FARMACIA CATALANA
DEL DOCTOR VILAR

LABORATORI D'ANALISIS I ESTERILITZACIONS
S'atenen demandes per la campanya, fent-se els enviaments amb tota regularitat, abonant l'import de la comanda

GARANTIA ABSOLUTA DE TOTES LES PREPARACIONS
Venem AIGUANAF compost

ALSINA, 1202, CANTONADA SALTA
Unió Telef. 3305, (Rivadavia) BUENOS AIRES

TALLER DE JOIERIA

GRAN ASSORTIT
D'ALHAGES
DE TOTES CLASSES
A PRÉUS D'OCASIÓ.

ASSORTIT COMPLET DE
COLLARETS,
SAUTOIRS,

AGULLES,
ANELLS ETC.

ACORDEM CRÈDITS

REFORMEM ALHAGES

ESPECIALITAT
EN TREBALLS FINIS

ROIG

LIBERTAD 145 - 2^{on} pis
U. T. 38 Mayo, 7100

Confiteria Catalana

Cerrito, 153

Unió Telefónica 4571, Rivadavia
Coop. Telefónica 2918, Central

B^m Mitre 2248

Unió Telefónica 8809, Mitre
Coop. Telefónica 2919, Central

TOTS ELS DIES: Bescuits de la Reina, Palos de Jacob, de Nata i de Crema. - Panellets, Braços de Gitano, Coques de Llardons i de Pinyons i Ensaimades, Coques d'Arenys, etc.

Neules

VI D'ALELLA
Xampany
Codorniu

OLIS SUPERIORS

“L'Atlántida”

DE

J. CABRÉ i Cía.

Est. Unidos, 1599

(CEVALLOS).

Un. Tel. 37, Rivadavia 6752

OLIS SUPERIORS

TINTORERIA “MARIN”

De JOAN PELLICER, Tintorer colorista

Casa especial per a tenyir i netejar tota classe de roba. Procediments moderns. Netegem en sec sense que tornin a sortir les taques. Serveis en 24 hores. Planxem robes al moment. Tenyim de negre a qualsevol color.

BUENOS AIRES

Casa Central: VIAMONTE 1380, U. T. 37, Rivadavia 3756
Sucursal i Fàbrica; BAIGORRI 191, U. T: Buen Orden 1668

MATALASSOS a l'estil català
(REFORMA I VENDA)

Gran assortit de tot el que pertany al ram
Encàrrecs per carta o personalment

D. VALLBONA

PAVON, 4125
BUENOS AIRES

“LA CASA DE LOS TORNILLOS”

JOAN RUSSINYOL, Sarmiento 1517

U. T. 38, Mayo 6799 - C. T. 1350, Central

Especialitat en Cargols
de ferro i bronze per a
metalls

FILFERRO d'ACER per a RESSORTS

PEDRES D'ESMERIL

Bulons per a Automòbils
de totes marques

Fibra en xapes i barres
i tot allò necessari per a foradar,
roscar i rectificar

Fabrica de Camises “La Esmeralda”

ENRIC RODÓ

ESMERALDA, 492

Sucursal: Corrientes, 1260

Buenos Aires

**Venda directa
al consumidor.**

Per CAMISES de resultat excel·lent: Per gènere de punt Català i per tota mena d'articles de Camiseria, visiteu sempre “La Esmeralda.”

“Bodegas RESPLANDOR”

... (Pagès, Aymerich i Cia., MENDOZA) ...

COMPATRICIS: Amb motiu de les properes *Festes Nadalenques* i de *Cap d'Any*, després de desitjar-vos un sens fi de felicitats, vos recordem que per a taula i postres no hi ha com el vi de marca **RESPLANDOR.**

VINS LICOROSOS: *RELIQUIA - OPORTO ARGENTÍ*
MARSALA - MOSCATELL P. de D. - MISTELA.

Unics representants a Buenos Aires:

ROVIRALTA i Cia.

1247, Campichuelo, 1249

Un. Telef. 1446, Chacrita